

Ernst: 'Alle vrouwen vergeleek ik met mijn eerste liefde'

Femke: 'Dat zullen ze je niet in dank hebben afgenomen'

Ja, Femke Halsema was vroeger fan van Doe Maar. Maar nee, ze heeft nooit hysterisch staan gillen om Ernst Jansz of Henny Vrienten. "Hè jammer!", grapt Ernst. Jaren later, puber-af en inmiddels bekend politica, richt ze dan toch al haar aandacht op hem. Bijna twee uur lang, de tijd van een gemiddeld concert.

INTERVIEW: LOUËL DE JONG / FOTOGRAFIE: KEES TABAK / VISAGIE: YVONNE NUSDORFER

BEKENDE NEDERLANDERS KIEZEN HUN FAVORIETE GESPREKSPARTNER

DEZE MAAND: ERNST JANSZ WORDT GEÏNTERVIEWD DOOR POLITICA FEMKE HALSEMA

Femke: “Weet je, vooraf heb ik natuurlijk veel over je gelezen. En de interviews die je eerder hebt gegeven hebben een enorme intimiteit. Die gaan over je verleden, over je vader. Ik ben geen echte interviewer, dus het maakt mij enigszins verlegen om dat allemaal te vragen. Op basis van die gesprekken weet ik niks over je dagelijks leven. Bijvoorbeeld hoe je je weken vult. Dus ik dacht: laat ik dáár dan mee beginnen.”

Ernst: “Nou, mijn week wordt grotendeels bepaald door mijn kinderen Luna en Joch. ’s Morgens breng ik Luna altijd naar de trein. Zij zit in Eindhoven op school, wij wonen in een dorp in de buurt. Daarna ga ik meestal werken, mails beantwoorden, administratie doen. Om vier uur komen de kinderen uit school en moeten ze naar allerlei clubjes en zo, je kent het. ’s Avonds eten we met het gezin. Mijn vrouw kookt meestal, ik hooguit eens per week. Mijn repertoire is vrij beperkt. Hoor ik de kinderen al zeggen: ‘Pap, toch niet weer couscous hè?’”

Femke: “Dat klinkt bekend. Ik kook vrijwel nooit, maar als ik het doe, hoor ik mijn kinderen meestal dwingend vragen: ‘Pap, wanneer kook jij weer?’ Maar om het even over je werk te hebben: waar ben je op dit moment mee bezig?”

Ernst: “Ik ben heel enthousiast nummers van Bob Dylan aan het vertalen. Die man heeft me altijd gefascineerd. We zijn op dezelfde dag jarig en ik heb stiekem het gevoel dat ik hem begrijp. Het liedje *Red River Shore* bijvoorbeeld gaat dwars door me heen. Kijk, hij treedt nog bijna elke avond op – zelf noemt hij dat *The Never Ending Tour*. Hij heeft succes, duizenden mensen aanbidden hem, en dan gaat hij terug naar zijn hotel. Waar hij weer alleen is. Op een bepaalde manier is hij de eenzaamste mens op de wereld. Steeds vaker schrijft hij over dat fenomeen: het verlangen naar delen. Een vast punt willen hebben, een gedeeld leven met iemand.

Red River Shore gaat over het verlangen naar *the girl from the Red River Shore*. Ik begrijp dat, ik ken die situatie.”

Femke: “Jij beschrijft jezelf ook als iemand die lang moeite heeft gehad zich aan iemand te binden. Is dat wat je herkent in dat nummer?”

Ernst: “Ja. Alle vrouwen vergeleek ik met mijn eerste, grote liefde. Het moest net zo leuk en bijzonder zijn als toen. Die eerste liefde heeft enorme indruk op mij gemaakt.

Ernst: ‘Het verlangen naar delen... Bob Dylan schrijft er steeds vaker over, en ik herken dat gevoel’

Ik was vijftien, de verkering duurde twee jaar en later, op mijn twintigste, zijn we weer twee jaar met elkaar omgegaan.”

Femke: “Heb je lang heimwee naar haar gehad?”

Ernst: “Ja, heel erg. Het heeft een tijd geduurd voordat ik dat verwerkt had.”

Femke: “Dan heb je de vrouwen daarna wel voor een vrij onmogelijke taak gesteld. Dat zullen ze je niet altijd in dank hebben afgenomen...”

Ernst: “Ik geloof het niet, nee. Toch heb ik veel van ze gehouden, hoor. Maar ik heb ze tekortgedaan. Ja, dat denk ik wel.”

Femke: “Het vertalen van die liedjes is dus een privéaangelegenheid? Je doet het om de schoonheid van de muziek en de tekst, niet voor het geld?”

Ernst: “In de eerste plaats wil ik mooie dingen maken en interesseert het me niet zo of dat goed verkoopt. Mijn geld verdien ik hoofdzakelijk met optreden. Dat blijft fantastisch om te doen. Het is altijd een feestje. Wij muzikanten noemen dat niet voor niets ‘spelen’. Werken is spelen. Natuurlijk probeer ik die vertalingen van Bob Dylan, mijn boeken of nieuwe liedjes op een gegeven moment wel naar buiten te brengen om er geld mee te verdienen.

Maar het begint met iets wat ik leuk vind. Dan ben ik heel perfectionistisch en neem ik er de tijd voor.”

Femke: “Dat klinkt als een ontspannen en vrij bestaan. Een leven waar je heel erg de regie over hebt. Waarin je perfectionistisch kunt zijn. Dat is het verschil tussen jouw en mijn bestaan: in mijn leven is altijd straatrumoer. Dat bepaalt mijn werk, mijn geluk. Bij mij gaan veel dingen voorbij, ik leef met onvolkomenheden. Er is

meestal geen tijd voor perfectie. Dat is behoorlijk irritant. Jij wekt bij mij de indruk dat je een verstillend en reflectief leven leidt. Dat je de wereld begrijpt via je eigen geschiedenis. Is dat een rare omschrijving?”

Ernst: “Wat mooi gezegd. Ik weet het niet. Ik put inderdaad veel inspiratie uit het verleden. Daar ben ik in mijn werk veel mee bezig. In het dagelijks leven probeer ik juist in het hier en nu te staan. Vroeger ben ik eens op schoolreisje geweest, ik kwam thuis en dacht: het is aan me voorbijgegaan zonder dat ik er erg in had. Toen heb ik me voorgenomen van elk moment te genieten als ik ooit nog eens op schoolreis zou gaan. Dat heb ik moeten leren.”

Femke: “Leg eens uit hoe je leert genieten van het moment.”

Ernst: “Ik weet het niet, ik ben daar gewoon op gaan letten. Op een gegeven moment is het me redelijk gelukt. Maar ik zit nu wel een beetje op te scheppen, want in mijn relaties heb ik lange tijd níet in het hier en nu geleefd, omdat ik bleef verlangen naar die eerste liefde.

Femke: “Maar dat viel ook samen met de meest vormende periode in je leven, toch?”

Ernst: “Ja, ik was zeventien toen mijn

vader overleed. En een maand eerder had zij het uitgemaakt. Dat verdriet liep door elkaar. Zij kenden elkaar ook goed en waren dol op elkaar, mijn vader en dat meisje. En ineens waren ze allebei weg. Daar ben ik lang mee bezig geweest.”

Femke: “Hechttte je ook zo aan haar, juist vanwege die connectie met je vader?”

Ernst: “Ja. Zij heeft hem gekend en van hem gehouden. Dan heb je iets heel groots gemeen.”

Femke: “Ik had zo met je te doen toen ik las dat je je schuldig voelde over zijn dood. Het onrecht dat je jezelf aandeed. Want voor een zeventienjarige jongen is het volstrekt normaal om egocentrisch te zijn ten opzichte van zijn ouders.”

Ernst: “Eigenlijk wel hè? Ik voelde mij schuldig aan het feit dat hij op zo’n eenzame manier gestorven is. Dat heeft met vriendschap te maken. Wij hadden een hechte band. Op een gegeven moment kreeg hij het gevoel dat ik hem in de steek

liet. Ik had het erg naar mijn zin op school en ging voor het eerst mijn eigen gang. Natuurlijk liet ik hem niet in de steek.”

Femke: “Jij was het kind dat hem gelukkig moest maken. Dat is nogal een taak die je op je had genomen.”

Ernst: “Ja, maar dat doet een kind niet bewust. Dat gaat vanzelf.”

Femke: “Doe Maar, jaren later. Voelt dat als een hoogtepunt?”

Ernst: “Wel wat succes en creativiteit betreft. Er was een enorme chemie binnen de band. Henny en ik vulden elkaar aan, waren elkaars corrector, waardoor het beste in ons naar boven kwam. Hij is zo’n genie. Het was altijd feest, zeker in het begin. Dat gevoel komt direct weer boven als we met z’n vieren zijn. Het zijn ook sterke nummers, echte liedjes. Later, na Doe Maar, ben ik me meer op de teksten gaan richten en was de muziek meer ondersteunend.”

Femke: “Een aantal van je latere liedjes →

Femke: ‘Als ik opsta, ben ik niet altijd optimistisch. Maar ik dwing mezelf ertoe’

gaat over je Indische achtergrond. Was jij een migrantenkind toen je opgroeide, of een Nederlandse jongen met een kleurtje?"

Ernst: "Dat laatste. Ik had als kind geen flauw benul dat ik Indisch was. Wist niet eens wat dat betekende. Mijn moeder was Amsterdamse, we hadden geen Indische cultuur thuis. Ja, we aten veel rijst. Dat viel wel op."

Femke: "Praatte je vader over Indië?"

Ernst: "Ja, verhalen over vliegerwedstrijden, hoe ze slangen vingen en de tochten die hij maakte in de bossen. Pas in 1985 ben ik voor het eerst naar Indonesië gegaan, het land van mijn vader."

Femke: "Voelde dat als thuiskomen?"

Ernst: "Dat wilde ik graag, maar nee. Ik voelde me er soms doodongelukkig. Het was heel confronterend: in elk opzicht was ik een vreemdeling. Ik was het warme klimaat niet gewend, in de ogen van de bevolking was ik een blanke en er was totaal geen privacy. Terwijl ik net uit de Doe Maar-periode kwam en grote behoefte had aan rust. Maar ik kon er ook heel gelukkig zijn. Dingen herkennen, een glimlach die doorbreekt, hoe mensen met hun kinderen omgaan, in de bus tegen hun onbekende buurman aan een dutje doen. En het was ontroerend mij voor te stellen dat mijn vader daar als jongen op zijn blote voeten gelopen had."

Femke: "Ik heb een enorm zwak voor dat land. Wij fantaseren erover om na de politiek een tijd in Indonesië te gaan wonen."

Ernst: "Het is inderdaad een prachtig land, met respect, geduld en tijd voor alles. Niet altijd maar dat streven naar sneller en groter."

Femke: "Mijn boek *Geluk! Voorbij de hyperconsumptie, haast en hufterigheid* gaat precies daarover. Daarin probeer ik aan de hand van mijn eigen gedrag te begrijpen waarom we hier zo veel consumeren. Want ik ben ook veel meer gaan consumeren en ben ontzettend gemakkelijk te verleiden

Ernst: 'Ineens waren ze allebei weg, dat meisje en mijn vader. Dat verdriet liep door elkaar'

een nieuw jurkje te kopen. Dat komt doordat consumptie gelijk is komen te staan aan geluk en maatschappelijke status. Staat er een nieuwe auto voor de deur, dan zal het wel goed met iemand gaan. Nou ja, ik kan hier nog heel veel over vertellen, maar ik probeer er een politiek debat over los te krijgen. Kan de politiek bijdragen aan het geluk van mensen, zónder hun consumptiedrang te vergroten? Dan gaat het over onderwijs, toegang tot cultuur enzovoort. Waarom zijn er wel trams naar winkelcentrum De Koopgoot en niet naar het bos? We leiden mensen naar consumptie."

Ernst: "Ik heb het idee dat mensen vaak niet naar je luisteren in de politiek.

Word je daar soms niet moedeloos van?"

Femke: "Ik weet het niet... Ik representeer wel een groep mensen die op mij gestemd heeft. Net als jij ben ik een rasoptimist. Als ik 's ochtends opsta, ben ik niet altijd optimistisch, maar ik dwing mezelf er wel toe. Laatst nog het prachtige boek *The American future* van Simon Schama gelezen. Over wat president Obama onder de bevolking in een arm gebied als Des Moines, Illinois losmaakt. De hóóp

die de mensen hebben gekregen! Lees jij eigenlijk veel?"

Ernst: "Nee, misschien drie boeken per jaar. Vroeger wel, boeken hebben mijn leven beïnvloed. Het belangrijkste voor mij was het boek *Narziss und Goldmund* van Hermann Hesse, over twee vrienden, twee tegenpolen. Ik kreeg in de gaten dat ik zelf uit die twee personen bestond: Narziss en Goldmund. Mij was altijd opgedragen Narziss te zijn, goed te leren, netjes te leven. Maar in mij bruiste Goldmund, de jongen die de wereld in wilde, de liefde wilde kennen en álles wilde meemaken: ziekte, dood, passie. Ik was 21 toen ik dat boek las en ineens begon ik gelukkig te worden."

Ernst Jansz (1948, Amsterdam) richt in 1978 de Nederpopgroep Doe Maar op. Zes jaar later besluit de band te stoppen, vanwege te overweldigend succes. In 1999 en 2008 komen ze weer bij elkaar voor een aantal concerten. Na Doe Maar richt Ernst zich op het schrijverschap. Resultaat: *Gideons droom* (1983), *De overkant* (1985) en *Molenbeekstraat* (2006). Verder produceert hij muziek (voor onder anderen Bram Vermeulen en Boudewijn de Groot) en treedt hij op als pianist. Ernst is getrouwd en heeft twee kinderen, Joch (15) en Luna (14).

Femke Halsema (1966, Haarlem) start haar politieke carrière in 1993, als ze gaat werken voor het wetenschappelijk bureau van de PvdA. Wanneer ze door Paul Rosenmöller wordt gevraagd zich kandidaat te stellen voor GroenLinks, wordt ze in 1998 lid van de Tweede Kamer. Sinds 2002 is Femke fractievoorzitter van GroenLinks. Ze schrijft meerdere boeken, het laatste is *Geluk! Voorbij de hyperconsumptie, haast en hufterigheid* (2008). Met haar vriend, tv-maker Robert Oey, heeft Femke een tweeling van vijf, Suzy en Bruno.

Femke: 'Ik had zo met je te doen
toen ik las dat je je schuldig voelde
over zijn dood'